

Teplárenství na křižovatce ....
Konference ČSZE, 23. října 2008

**Teplárenství – současnost a
budoucnost**

Ing. Josef Karafiát, CSc.
ORTEP, s.r.o.

Teplárenství – současnost a budoucnost

Obsah referátu

- **Pozice teplárenství v energetickém sektoru ČR**

  - Výrobní bilance

  - Palivové bilance

  - Struktura zdrojů KVET

  - Užití paliv - uhlí

- **Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství**

  - Poptávka po teple

  - Poptávka po elektřině

  - Disponibilita primárních energetických zdrojů

  - Legislativní a daňové podmínky

- **Budoucí směry teplárenství**

  - Důsledky současného stavu

  - Východiska a potřeby

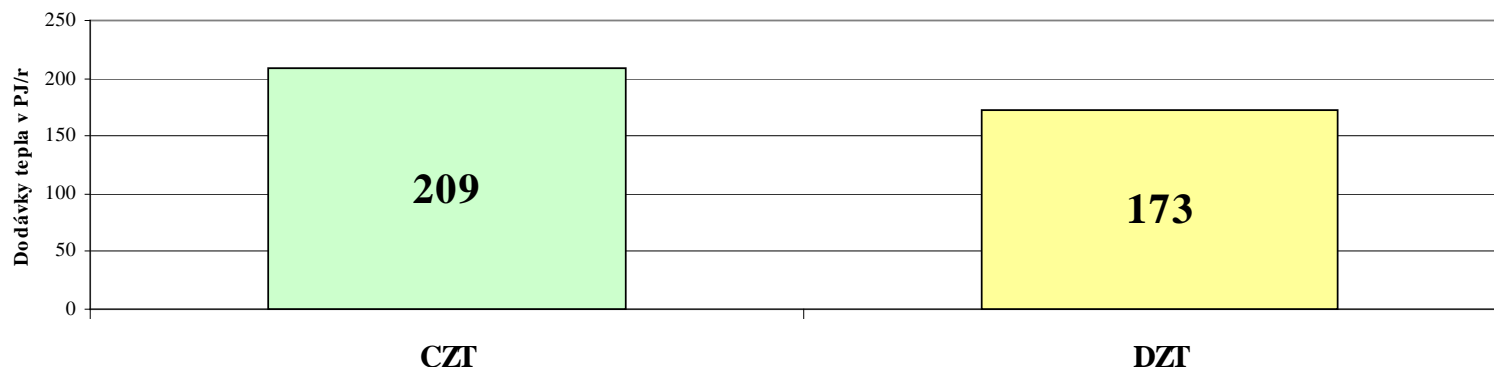
  - Ideální budoucí stav

  - Příležitosti, rizika a nutný první krok

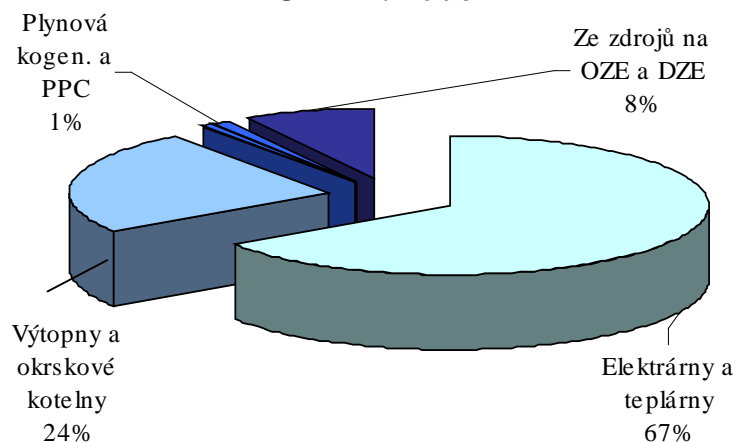
Pozice teplárenství v energetickém sektoru ČR

Výrobní bilance – teplo

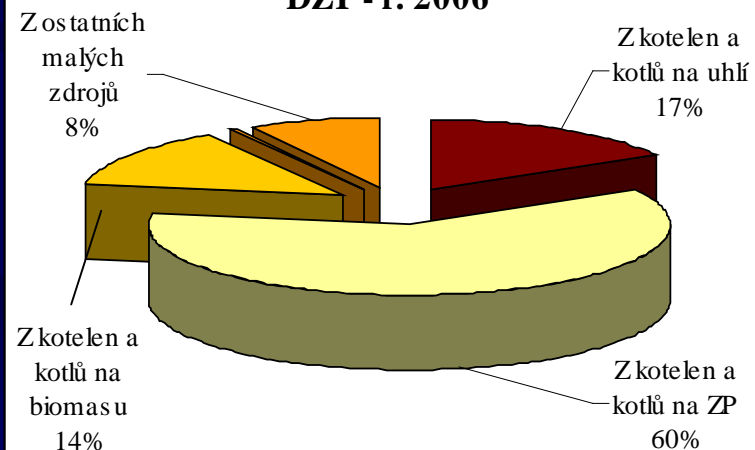
Porovnání celkových dodávek tepla ze zdrojů CZT a DZT (rok 2006)

Struktura dodávky tepla ze zdrojů CZT - r. 2006

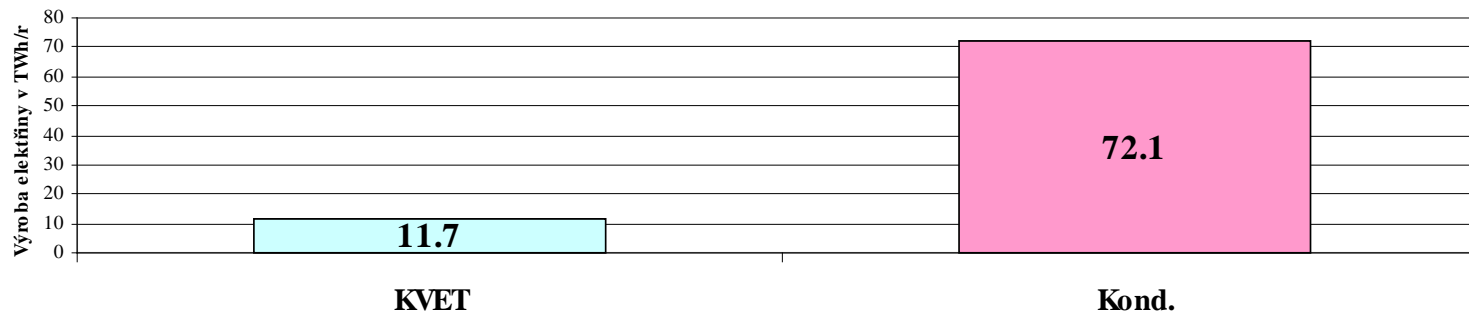
Struktura dodávky tepla ze zdrojů DZT - r. 2006

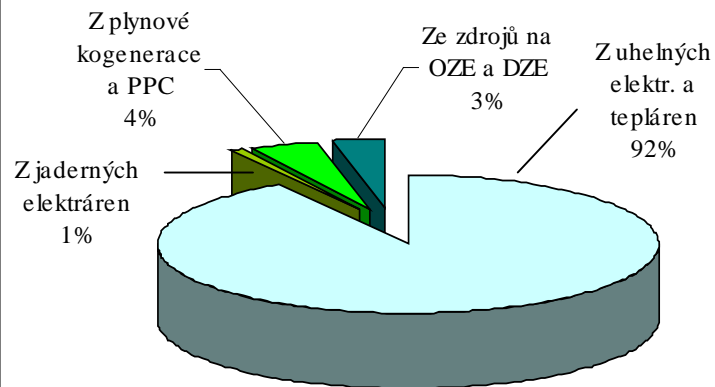
Pozice teplárenství v energetickém sektoru ČR

Výrobní bilance – elektřina

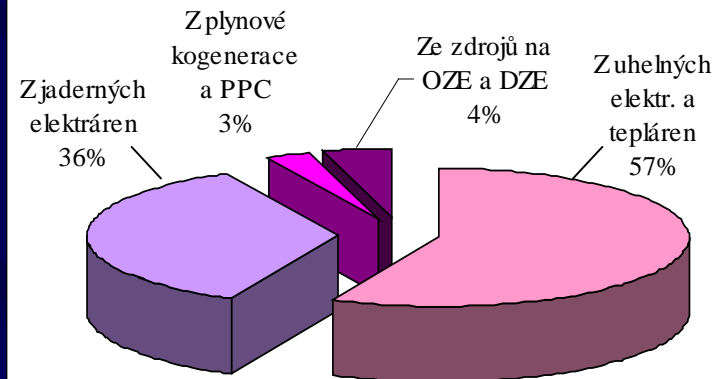
Porovnání celkových výrob elektřiny ve zdrojích KVET a v kondenzačních elektrárnách (rok 2006)

Struktura výroby elektřiny ve zdrojích KVET - r. 2006

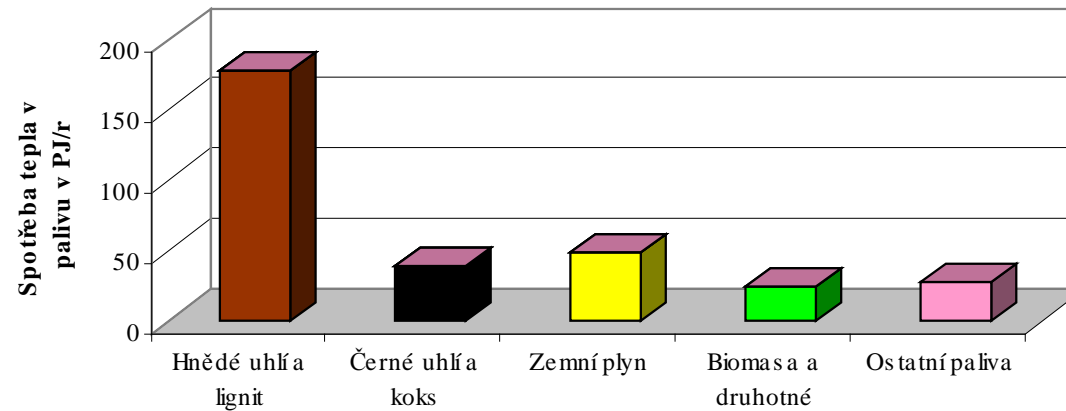
Struktura výroby elektřiny v kondenzačních zdrojích - r. 2006

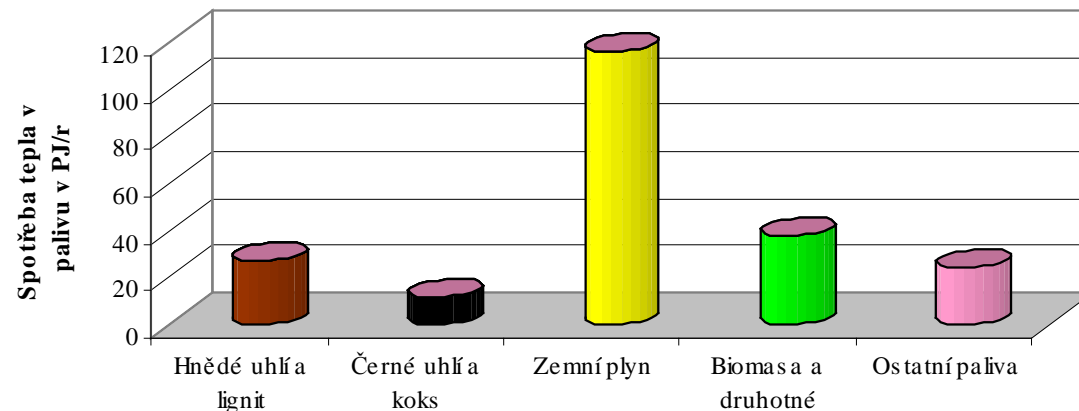
Pozice teplárenství v energetickém sektoru ČR

Palivové bilance – CZT a DZT

Struktura spotřeby paliv pro dodávky tepla a výrobu KVET a lektřiny ve zdrojích - CZT

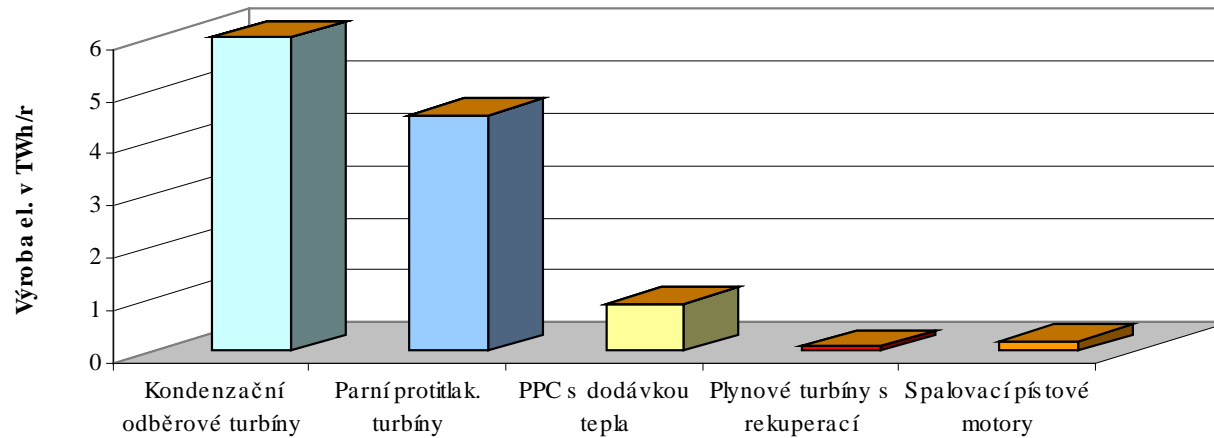
Struktura spotřeby paliv pro dodávky tepla a výrobu KVET a lektřiny ve zdrojích - DZT

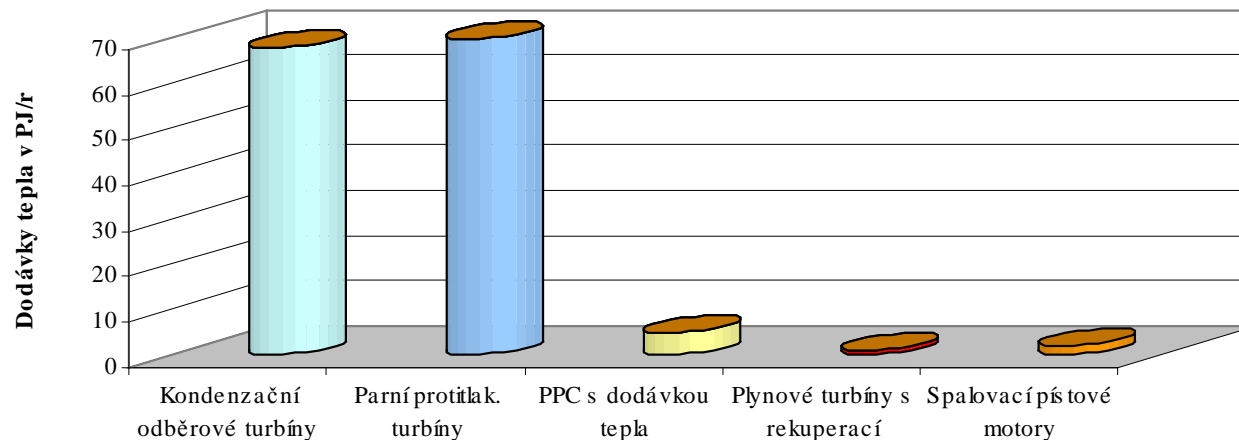
Pozice teplárenství v energetickém sektoru ČR

Struktura zdrojů KVET

Struktura výroby elektřiny ve zdrojích KVET

Struktura dodávek tepla ze zdrojů KVET

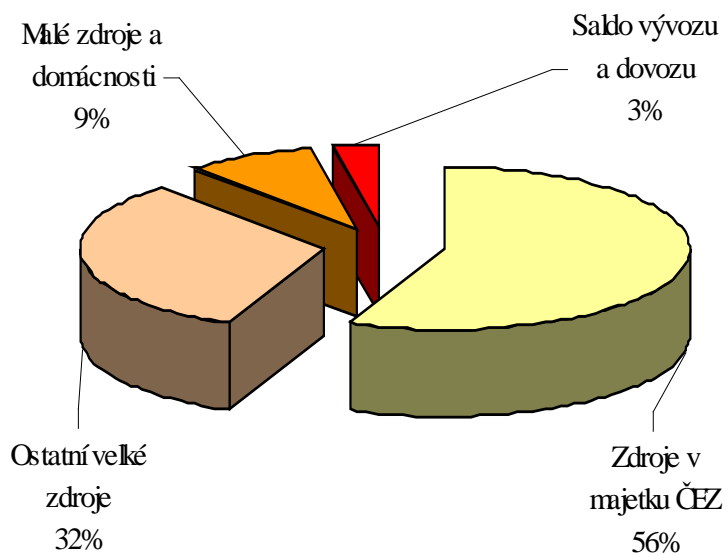

Pozice teplárenství v energetickém sektoru ČR

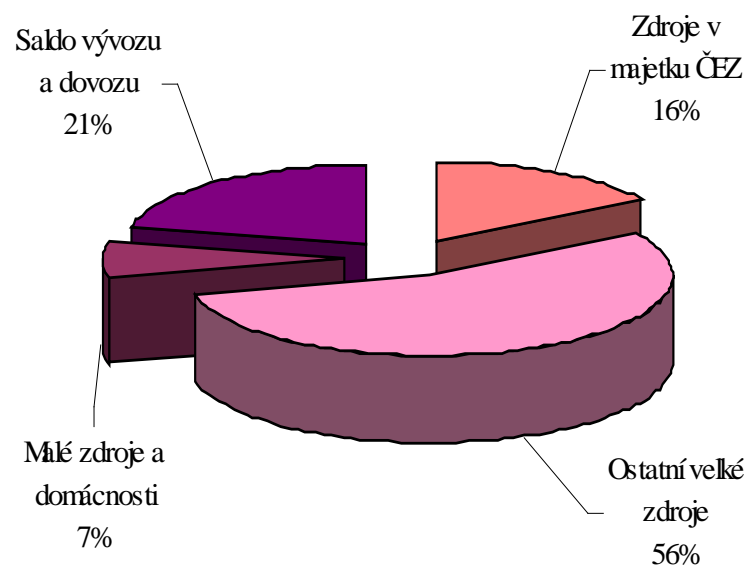
Dodávky hnědého a černého uhlí

Distribuce hnědého a černého uhlí z domácí těžby	Jednotky	Zdroje v majetku ČEZ, a.s.	Ostatní velké zdroje	Malé zdroje a domácnosti	Saldo vývozu a dovozu
Hnědé uhlí a lignit	mil.t/r	27.9	15.8	4.3	1.5
Černé uhlí a koks	mil.t/r	0.9	3.1	0.4	1.2

Distribuce hnědého uhlí z domácí těžby

Distribuce černého uhlí z domácí těžby

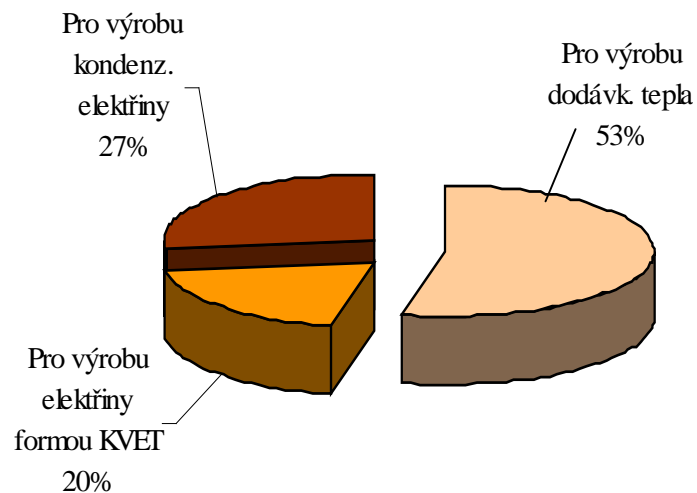

Pozice teplárenství v energetickém sektoru ČR

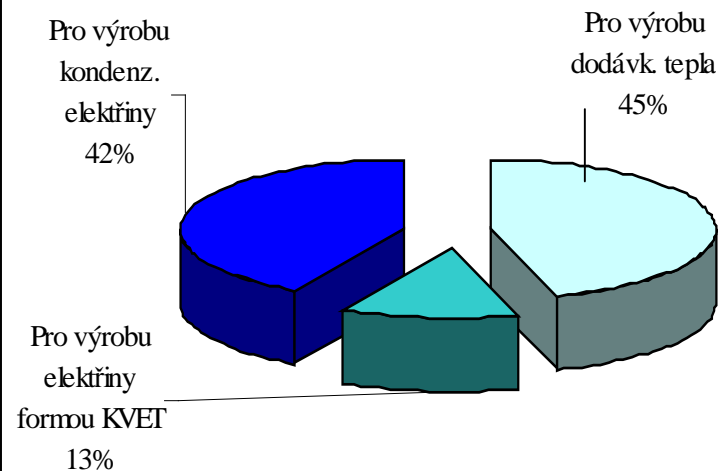
Užití hnědého a černého uhlí v tepláren. zdrojích

Užití hnědého a černého uhlí v teplárenských zdrojích	Jednotky	Pro výrobu dodávk. tepla	Pro výrobu elektřiny formou KVET	Pro výrobu kondenz. elektřiny
Hnědé uhlí a lignit	mil.t/r	8.7	3.2	4.4
Černé uhlí a koks	mil.t/r	1.4	0.4	1.3

Užití hnědého uhlí v teplárenských zdrojích

Užití černého uhlí v teplárenských zdrojích

Faktory, které ovlivní budoucnost teploty

Co určuje poptávku po teple ?

Měrná spotřeba na jednotku vytápěné plochy

Současná průměrná hodnota – 0,58 GJ/m² u bytů a 0,45 GJ/m² u služeb

Dosažitelná průměrná hodnota – 0,38 GJ/m² u bytů a 0,30 GJ/m² u služeb

Vytápěné plochy připadající na jednoho obyvatele

Průměrná plocha na obyvatele v ČR – 22 m²/obyv. u bytů a 10m²/obyv. u služeb

Průměrná plocha na obyvatele v EU 15 – 42 m²/obyv. u bytů a 15 m²/obyv. u služ.

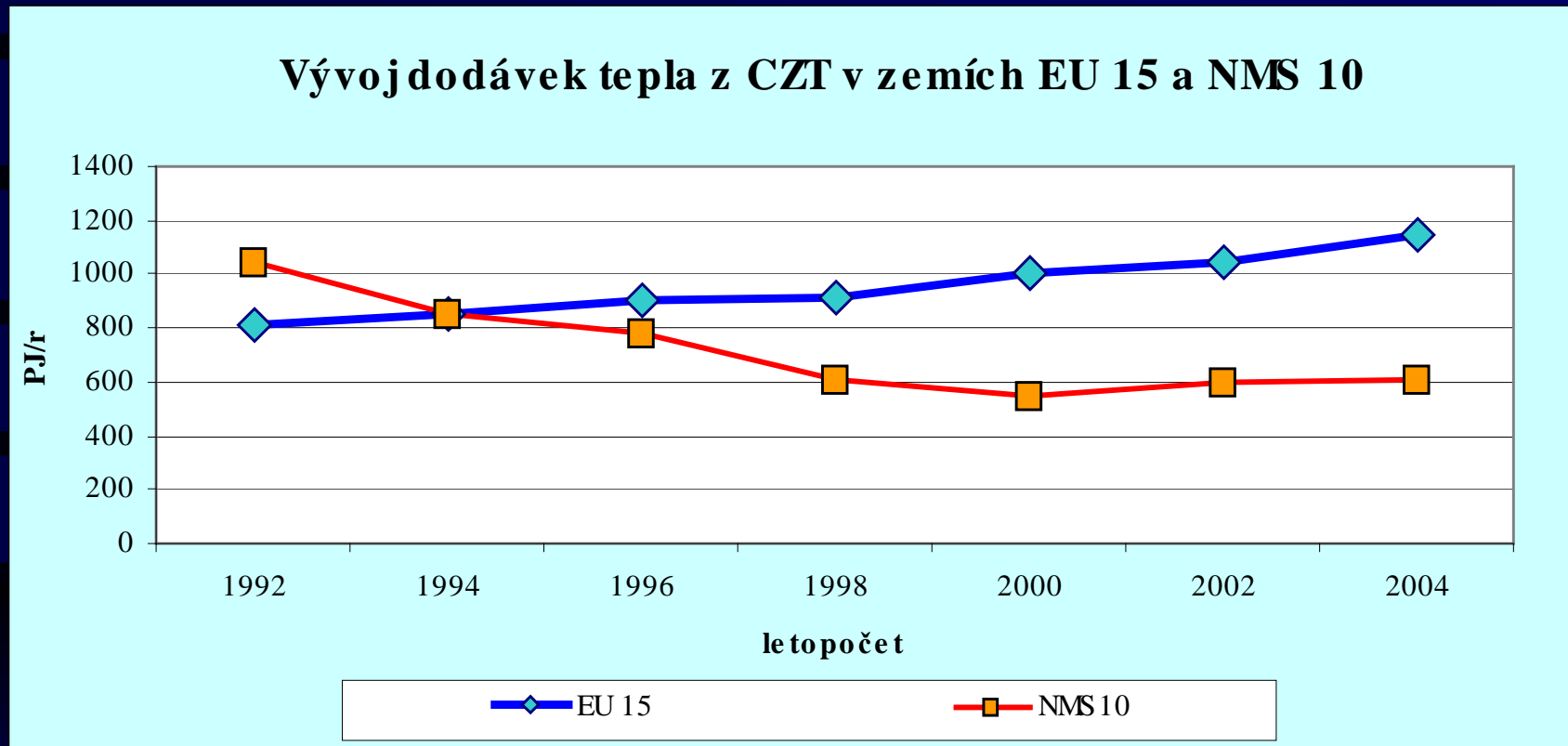
Uživatelský komfort ve vytápěných objektech

Vnitřní teplota ve vytápěných prostorách – v ČR bude pravděpodobně klesat

Spotřeba teplé vody užitkové (TUV) – v ČR bude pravděpodobně stabilní

Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

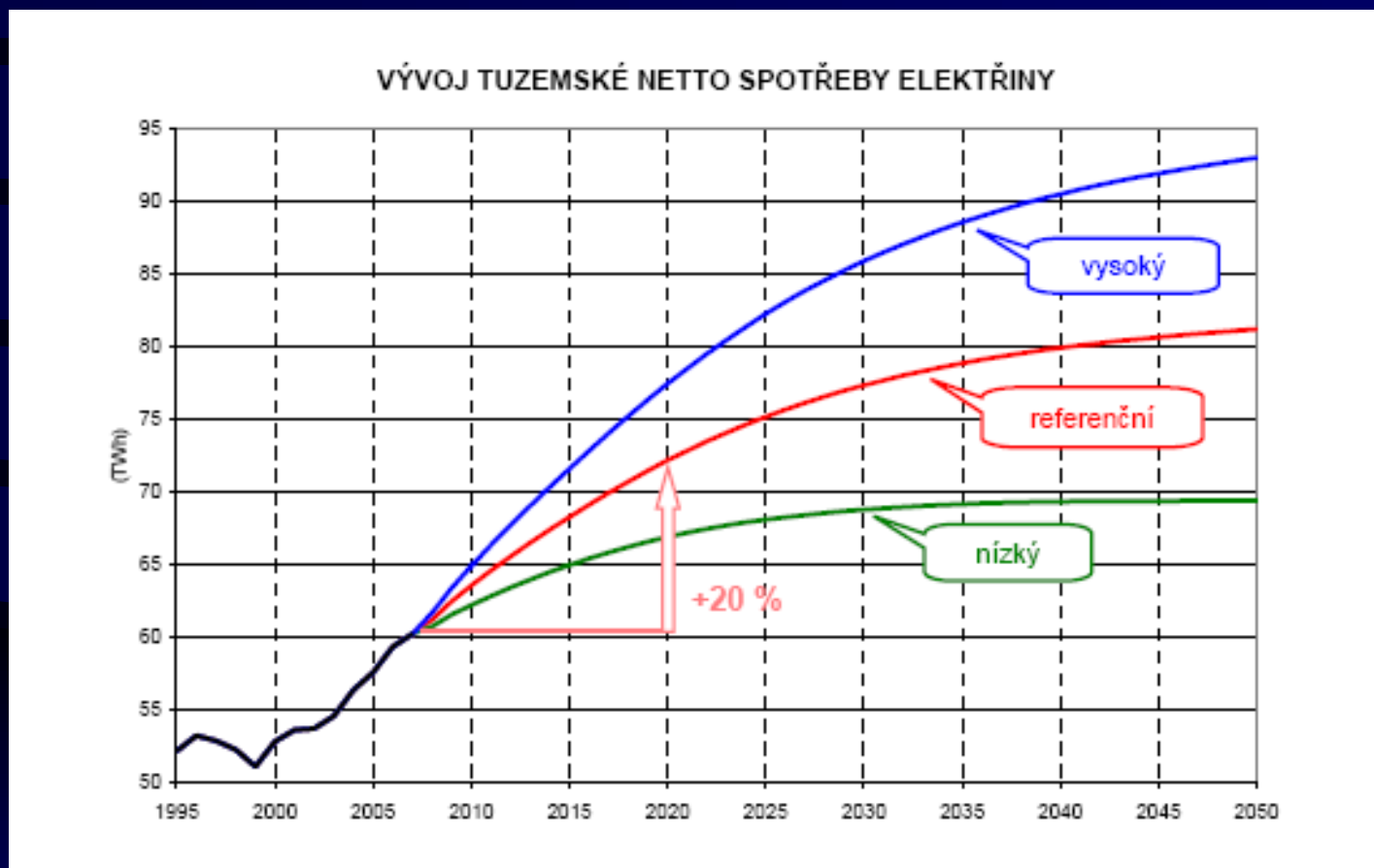
Vývoj poptávky po teple

V ČR lze očekávat dlouhodobě stabilní poptávku po teple bez výrazných výkyvů směrem nahoru či směrem dolů

Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

Vývoj poptávky po elektřině

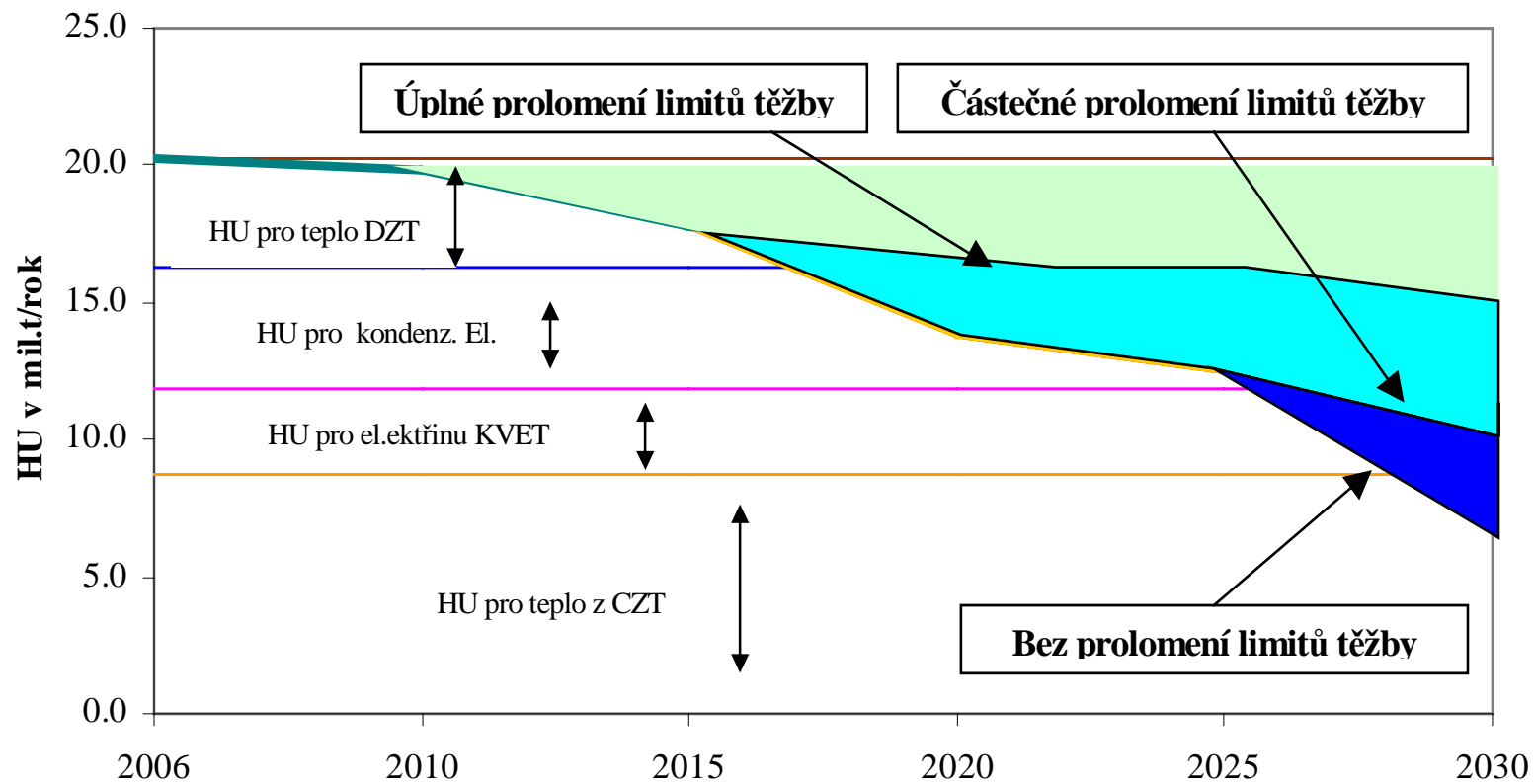

V ČR lze dlouhodobě očekávat plynulý růst poptávky po elektřině

Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

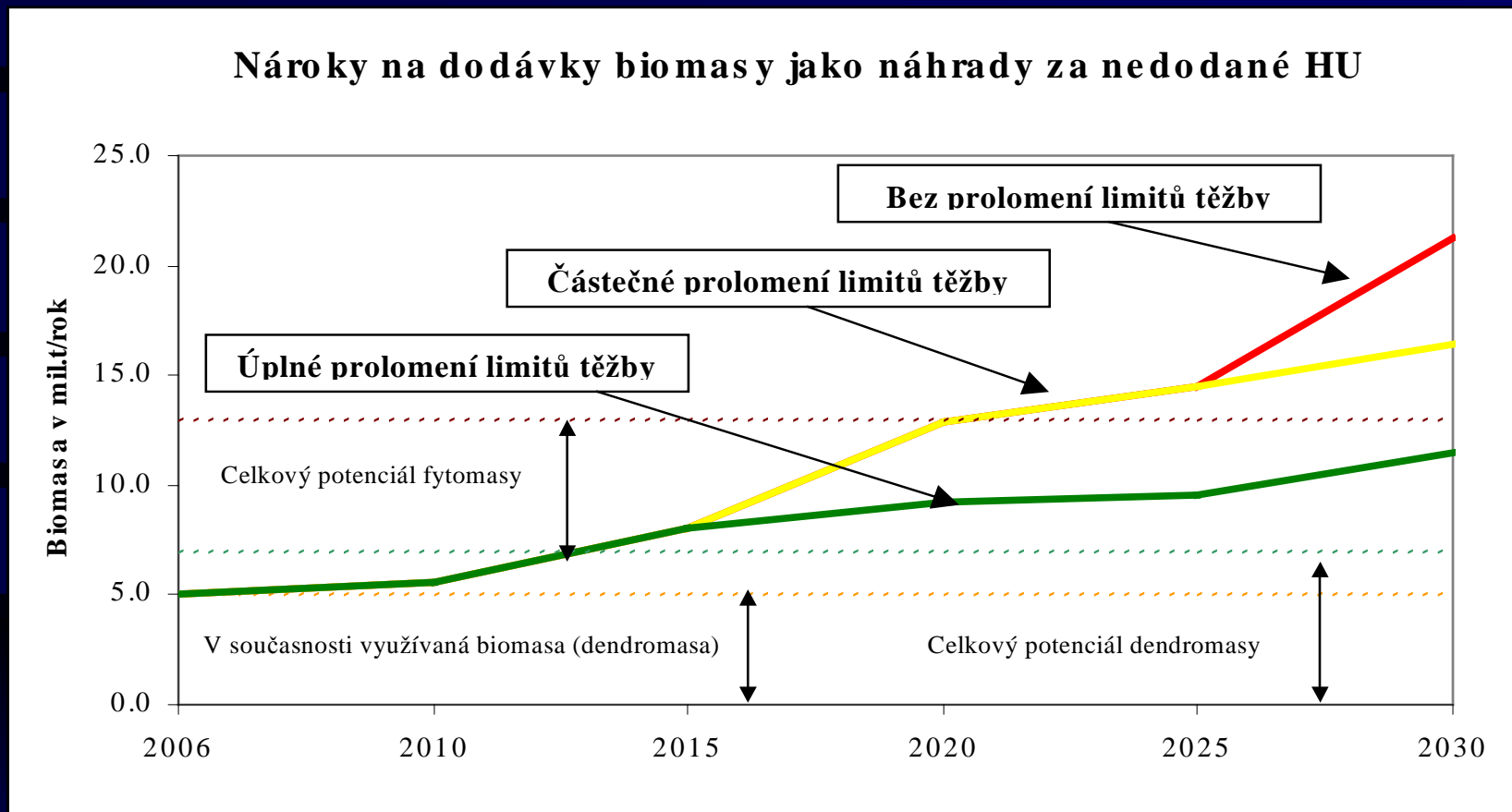
Disponibilita PEZ - uhlí

Scénáře dodávek HU pro teplárenství a zásobování teplem

Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

Náhradní paliva za hřebující uhlí - biomasa

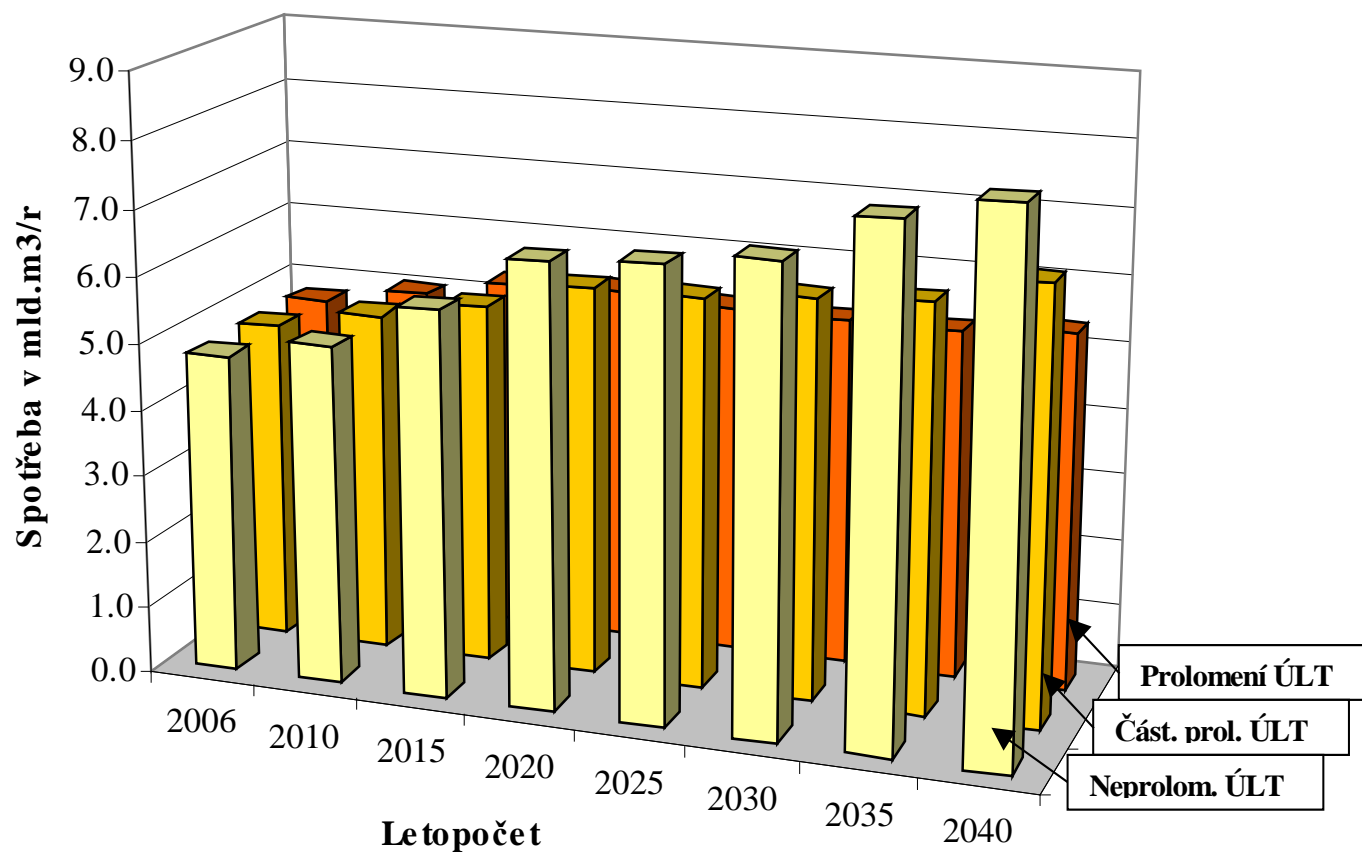

V případě neprolomení územních limitů těžby HU nebudou tuzemské zdroje biomasy schopny pokrýt vzniklý deficit

Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

Nároky na tuzemskou spotřebu zemního plynu

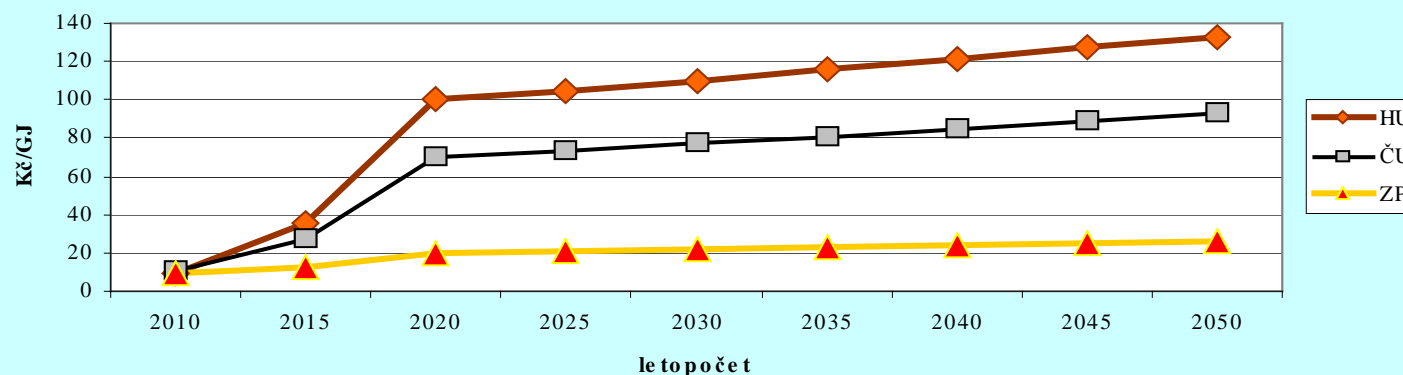
Vývoj potřeb ZP pro dodávky tepla a KVET elektřiny

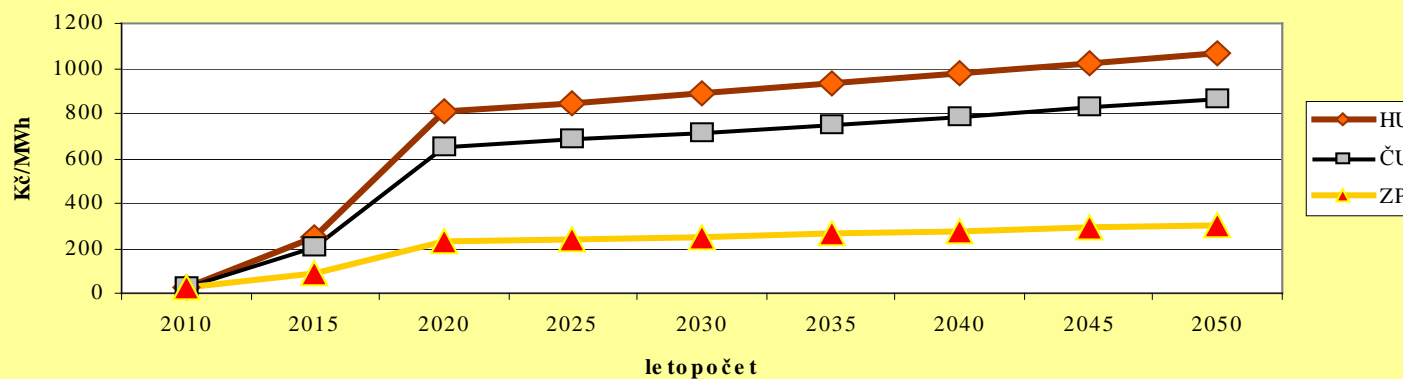
Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

Spotřební (ekologické) daně na paliva

Vývojs potřebných (ekologických) daní na paliva pro výrobu TEPLA - 2. a 3. fáze EDR

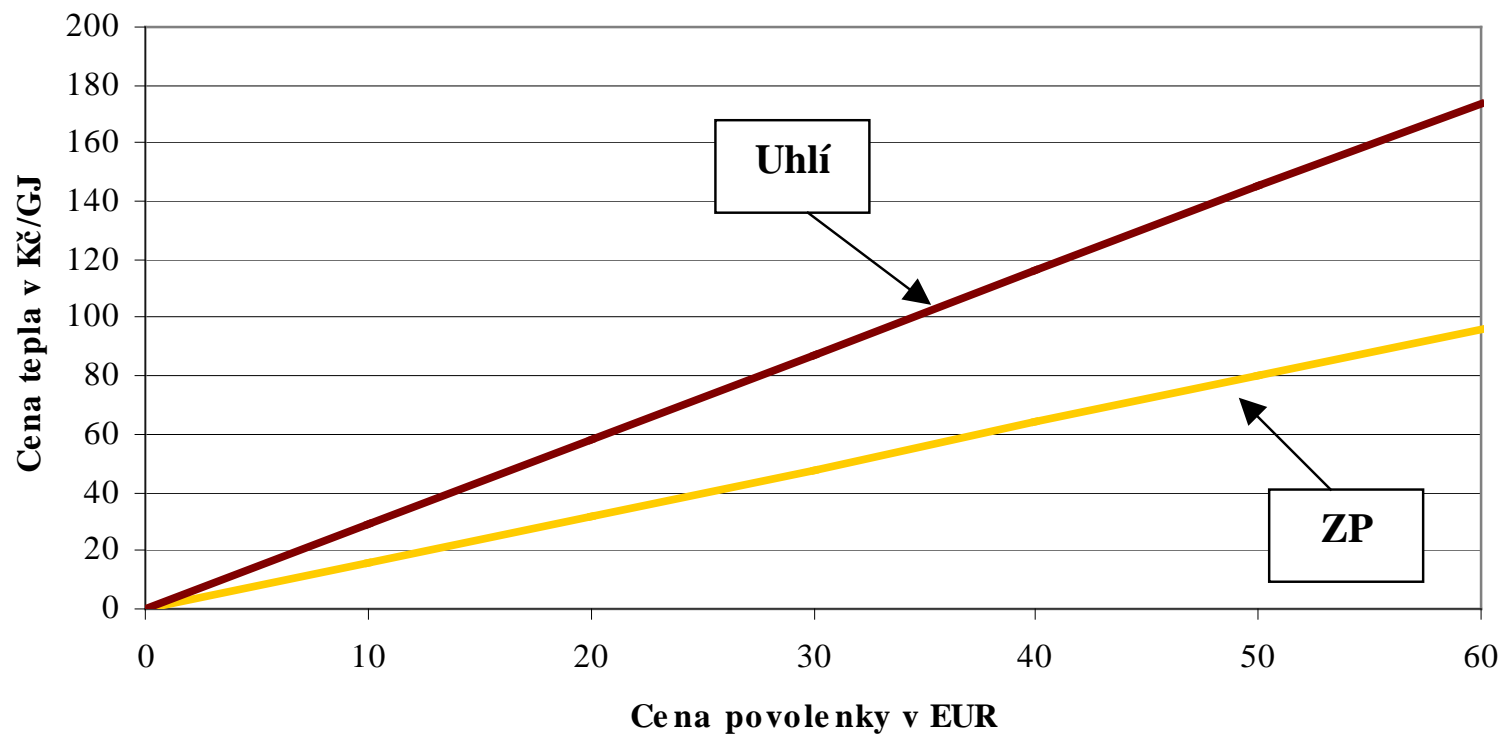
Vývojs potřebných (ekologických) daní na paliva pro výrobu ELEKTRINY - 2. a 3. fáze EDR

Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

Nákup emisních povolenek CO₂

Vliv ceny emisní povolenky CO₂ na cenu vyrobeného tepla při kurzu 25 CZK/EUR

Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

Kritická analýza současného stavu

- Podpora a **dosažení úspor na straně spotřeby** tepla je věc správná a účelná, nicméně problémy teplárenství nevyřeší, může pouze zmírnit konečné dopady na obyvatelstvo, sektor služeb a průmysl.
- OZE, respektive **biomasa** se **v teplárenství** nemůže stát plnohodnotným alternativním palivem za uhlí, bude vždy pouze palivem doplňkovým
- Neprolomení **územních limitů těžby** je dobrovolné vzdání se poslední komparativní výhody českého teplárenství. Jedinou alternativou je zvýšený dovoz zemního plynu, spojený se všemi cenovými, obchodními a bezpečnostními riziky.
- Podstatou **EDR** je (ne)cílená a (ne)koordinovaná deformace trhu prostřednictvím diferencovaných sazeb daně a vyjímek (osvobození od platby daně). Tzv. cílená a koordinovaná deformace nebude nikdy odrazem objektivních potřeb společnosti, ale výsledkem politických a lobistických tlaků.
- České teplárenství ani v nejmenším není a nebude schopno ovlivnit **ceny emisních povolenek**, ani nebude schopno provozními opatřeními reagovat na jejich výkyvy. Teplárnám zbyde pouze buď riskovat ve spekulativních nákupech a prodeích, nebo promítat výkyvy cen povolenek přímo do cen tepla.

Faktory, které ovlivní budoucnost teplárenství

Důsledky současného stavu

Teplárenské společnosti v současné době nerealizují žádný „klasický“ projekt rozvoje nebo obnovy zdrojů, jelikož :

- Nelze predikovat budoucí daňová zatížení a ceny emisních povolenek
- Nejsou známy budoucí disponibility a dostupnosti paliv, zejména uhlí
- Nelze predikovat budoucí ceny paliv (ropy, uhlí, kurzu Kč, atd.)
- Nejsou projektové a dodavatelské kapacity zařízení (buď zlikvidovány, nebo plně vytíženy dodávkami do zemí „bez omezení“)

Teplárenské spol. v současné době připravují, nebo realizují pouze projekty založené na využití biomasy pro výrobu elektřiny, jelikož :

- Spalování biomasy není zatíženo ekolog. daněmi ani povolenkami
- Výkup a částečně i ceny elektřiny z OZE jsou garantovány státem
- Biomasa jako palivo bude v určitém množ. a kvalitě trvale k dispozici
- Cena biomasy by mohla být relativně stabilní

Budoucí směry teplárenství

Východiska a potřeby

Východiska budoucího rozvoje teplárenství

- Rozvoj teplárenství je a bude silně závislý na vnějších vlivech (směrnice EU, zákony ČR, SEK a politické nálady)
- Teplárenství je o velkém počtu malých subjektů, které nemohou sami čelit vlivu horizontálně a vertikálně integrovaných en. koncernům
- Problémy teplárenství jsou lokální a v každé zemi individuální, nelze a ani nebude možno je řešit globálně či celoplošně nějakou směrnicí.

Potřeby budoucího rozvoje teplárenství

- Silná ingerence státu v oblasti zajištění PEZ (teplárenství primárně neřeší prolomení limitů, ale licence na využívání uhlí)
- Pokud regulovat, tak vstupy, nikoli výstupy (při regulaci cen tepla nejde o regulaci, ale o pouhou kontrolu kalkulačních vzorců)
- Maximálně využívat všech možností daňových úlev a daňových osvobození, minimalizovat zatížení cen tepla externalitami.

Budoucí směry teplárenství

Ideální budoucí stav očima autora příspěvku

Největší teplárenské systémy (v krajských městech)

- Uhlí nadále základním palivem + DZE (spalovny a odpadní tepla)
- KVET v par. cyklech, a to i s využitím odběrových turbín (služby ES)
- Rozvoj doplňkových služeb a aktivit (chlazení, VEP, odpady, atd.)

Větší teplárenské systémy (v okresních městech)

- Palivový mix biomasa + uhlí + zemní plyn + popř. i olej
- KVET pouze v tzv. protilakových cyklech (bez kondenzace)
- Technická modernizace systémů (HV, OPS, akumulace, atd.)

Malé teplárenské systémy (v ostatních městech a obcích)

- Zemní plyn základním palivem + OZE (např. bioplyn)
- KVET v plynových cyklech (plynové motory a turbíny, atd.)
- Důsledná optimalizace rozsahu CZT (popř. i částečná decentralizace)

Budoucí směry teplárenství

Příležitosti, rizika a nutný první krok

Příležitosti teplárenství

- Zužítkovat tuzemské PEZ (uhlí a biomasu) s účinností 80 %, nikoliv 40 %
- Udržet sociální smír, stabilitu a zaměstnanost v regionech
- Udržet co nejvíce zdrojů znečištění mimo hustě osídlená městská centra

Hrozící rizika

- Cenová destabilizace – důsledek „odložených“ investic a „nových“ paliv
- Vlastnické změny – spekulativní prodeje a nákupy, odchod investorů
- Systémová destrukce – zbrklá, rychlá a nekoncepční technická řešení

První krok

Otočení veřejného mínění ve prospěch rozvoje „velké“ energetiky a teplárenství

Veřejné mínění ovlivňuje politiku, politika formuje podnikatelské prostředí

Děkuji Vám za pozornost

Ing. Josef Karafiát, CSc.

ORTEP, s.r.o.

Braunerova 21, 180 00 Praha 8

karafiat@ortep.cz

Tel. 283 840 357